

**ЛІНГВАКУЛЬТУРАЛАГІЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ
ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «КРАІНАЗНАЎСТВА БЕЛАРУСІ»
Ў КІТАІ**

У агульнакультурнай сусветнай прасторы сёння ўсё больш запатрабавана веданне моў і ўменне актыўна карыстацца імі ў розным камунікатыўным асяроддзі. Камунікацыя як мэтанакіраваны абмен інфармацыяй становіцца максімальна эфектыўнай у сітуацыі, калі абодва бакі працэсу валодаюць камунікатыўнай актыўнасцю і адзінай сістэмай кадавання інфармацыі. Але нават адны і тыя ж словы і адлюстраваныя імі паняцці не заўсёды ўспрымаюцца аднолькава носьбітамі розных моў па прычыне міжкультурных, сацыяльных, палітычных, узроставых і іншых асаблівасцяў. Таму ад сучасных спецыялістаў, асабліва мовазнаўцаў і міжнароднікаў, чакаюць іншай ступені камунікатыўнай кампетэнтнасці, камунікатыўнай культуры і эрудыцыі, якая дазволіць эфектыўна пераадольваць гістарычна і культурна абумоўленыя камунікатыўныя бар'еры.

Самабытнасць беларускага і кітайскага народаў цалкам адлюстроўваецца праз прызму іх моўнай культуры і моўнай свядомасці. Сучасныя спецыялісты, якія вывучаюць беларускую і кітайскую мовы, набываюць камунікатыўную кампетэнтнасць праз вопыт народнай культуры, пазнанне мовы зносін і непасрэдных міжасобасных кантакты, мастацтва і эканамічныя стасункі. Разам з тым, існуюць прыкметныя адрозненні нават у сістэме маральна-культурных каштоўнасцяў. Напрыклад, у кітайскай культуры паняцце маралі, якое традыцыйна лічыцца складнікам еўрапейскай культурна-філасофскай традыцыі, не мае ўніверсальнага характару і цесна звязана з канфуцыянствам, паняццямі грамадскай і асабістай адказнасці, віны і сораму. У беларускай жа культуры пад мараллю ўсведамляецца адзін са спосабаў нарматыўнай рэгуляцыі паводзін чалавека ў грамадстве, а таксама форма грамадскай свядомасці, увасобленая ў сукупнасці поглядаў, прынцыпаў, мэтаў і матываў дзеянняў, якія адносяцца да агульначалавечых каштоўнасцей і дакладна вызначаюць іх.

Але ў беларусаў і кітайцаў ёсць і шмат агульнага: абодва народы адказна ставяцца да выканання дамоўленасцяў і берагуць рэпутацыю. Аднолькава для народаў характэрны такія рысы, як цяропліваць, упартасць, сціпласць, годнасць, адказнае стаўленне да асабістых, службовых і грамадзянскіх абавязкаў. Пра надзейнасць беларускага народа, яго працавітасць, сумленнае стаўленне да працы сведчыць яго фальклор і літаратурная спадчына. У кітайскай сістэме маральных каштоўнасцей гэтыя рысы таксама высока цэняцца і лічацца асноўнымі.

Сёння мы імкнемся глыбей спасцігаць культуру і менталітэт адзін аднаго, каб больш эфектыўна ажыццяўляць дзелавыя і партнёрскія адносіны ў самых розных сферах. Таму заканамерна ўзнікае неабходнасць разглядаць феномен беларускай мовы ў кантэксце жыццядзейнасці беларусаў як носбітаў пэўнай культуры, прадстаўнікоў канкрэтнага этнасу, які валодае спецыфічнай этнічнай свядомасцю і менталітэтам, уласным досведам ва ўзаемадзеянні з прадстаўнікамі іншых нацыянальных супольнасцяў. Ва ўмовах абмежаванага моўнага асяроддзя пазнаваць культуру Беларусі неабходна не толькі праз вывучэнне беларускай мовы, але і праз краіназнаўства (адзін з абавязковых прадметаў).

Рэспубліка Беларусь як дзяржава, арыентаваная на ўсебаковае развіццё сваіх знешнепалітычных сувязяў, мае патрэбу ў належнай прэзентацыі краіны, яе эканомікі, грамадска-палітычнага ладу і культуры. Пры гэтым надзвычай важна, каб нашы прыярытэтныя палітычныя і эканамічныя партнёры, да якіх безумоўна належыць Кітайская Народная Рэспубліка, мелі доступ да самай актуальнай і дакладна выверанай інфармацыі пра дзяржаву. Краіназнаўства Беларусі як дысцыпліна сінтэзуе, сістэматызуе і абагульняе разнастайныя веды пра ўсе сферы жыццядзейнасці краіны, у тым ліку пра яе месца ў свеце. Вучэбныя матэрыялы па краіназнаўстве – гэта першая крыніца, на падставе якой у нашых замежных студэнтаў і патэнцыяльных партнёраў будзе складвацца ўражанне пра Беларусь і перспектывы супрацоўніцтва з ёй. Зыходзячы з эканамічнай мэтазгоднасці ўзнікла патрэба найхутчэйшага пазнання краіны, разумення яе дзяржаўнага ладу, задач і мэтай. Таму неабходна не толькі рэкламная прадукцыя, але і рэсурс афіцыйнай інфармацыі, дзякуючы якому будзе дакладна фарміравацца аб'ектыўнае ўяўленне аб дзяржаве і надзейнасці ўзаемаадносін з ёй.

Кафедра беларускай мовы Цяньцзінскага ўніверсітэта замежных моў сумесна з беларускімі калегамі актыўна распрацоўвае вучэбна-метадычны комплекс для кітайскіх студэнтаў па спецыяльнасці «Беларуская мова». У адрозненне ад традыцыйных матэрыялаў па краізнаўстве Беларусі ён абавіраецца на праблемна арыентаваны падыход, цесна звязаны з практыкай беларуска-кітайскіх стасункаў. У сваю чаргу лінгвакультуралагічны падыход забяспечвае засваенне функцыянальнай краізнаўчай інфармацыі праз беларускую мову. Пры гэтым асабліва ўвага надаецца раскрыццю гуманітарнага і тэхналагічнага патэнцыялу абедзвюх краін, які можа паслужыць асновай для далейшага ўмацавання беларуска-кітайскіх сувязяў.

Пры падрыхтоўцы вучэбна-метадычнага комплексу выконваюцца ўсе неабходныя патрабаванні: адлюстраваны найноўшыя звесткі з розных галін ведаў, вучэбны матэрыял размеркаваны паслядоўна і лагічна, рэалізаваны міждысцыплінарныя і ўнутрыдысцыплінарныя сувязі (курс з'яўляецца базавым для далейшага вывучэння вучэбнага матэрыялу па некаторых раздзелах на паглыбленым узроўні), прадугледжана выкарыстанне сучасных метадаў навучання, падрыхтавана вучэбна-метадычнае забеспячэнне самастойнай работы студэнтаў.

Вучэбна-метадычны комплекс мае сістэмны характар: вырашае задачу бесперапыннай адукацыі, абавіраецца на сумежныя дысцыпліны, спрыяе фарміраванню агульнай прафесійнай кампетэнцыі будучых спецыялістаў, будзе агульнагуманітарны падмурак для далейшага вывучэння беларускай мовы як інтэрактыўнага, перцептыўнага і прадуктыўнага сродку ва ўсіх сферах грамадскіх зносін.

Кароткі кампендыум эканоміка-геаграфічных, гісторыка-культурных і сацыяльна-палітычных звестак пра Рэспубліку Беларусь – гэта не толькі важны сродак набыцця найважнейшых ведаў пра краіну, але і эфектыўны інструмент авалодання мовай і бізнес-лексікай у прыватнасці. Краізнаўства як комплексная дысцыпліна характарызуецца шматпланавай і разнастайнай тэрміналогіяй па ўсіх галінах грамадска-палітычнай лексікі. Таму, напрыклад, тэксты для хрэстаматыі падбіраліся пераважна з афіцыйных крыніц, якія прадстаўляюць толькі сучасную і надзённую інфармацыю. Да таго ж афіцыйна-справавы стыль матэрыялаў перадае актуальнасць сучасных рэалій і стратэгічную значнасць кітайска-беларускага партнёрства і сярбюўства.

Прадстаўнікі Беларусі і Кітая маюць унікальныя маральныя ўстаноўкі, адпаведна і асаблівасці моўнай карціны свету, абумоўленыя нацыянальнай спецыфікай. У сувязі з гэтым вывучэнне дзяржаўных моў абедзвюх краін павінна грунтавацца на шматаспектным разуменні маўленчых і іншых традыцый народаў не толькі як своеасаблівага маркера павагі да краіны-партнёра, але і як гаранта эфектыўнасці далейшых гандлёва-эканамічных, культурных, адукацыйных і навуковых сувязяў.

Галоўная мэта вучэбна-метадычнага комплексу заключаецца ў тым, каб будучыя спецыялісты атрымалі трывалыя веды і навыкі, неабходныя для паспяховага наладжвання кітайска-беларускага супрацоўніцтва, у першую чаргу ў галіне эканомікі і навукі.

У выніку вывучэння дысцыпліны навучэнцы павінны засвоіць веды па такіх тэмах, як:

- прыродныя ўмовы і рэсурсы, экалагічная сітуацыя Беларусі;
- дэмаграфія краіны і сацыяльная палітыка дзяржавы;
- найважнейшыя этапы гістарычнага развіцця Беларусі;
- характэрныя рысы палітычнай сістэмы краіны;
- эканамічная геаграфія Беларусі;

асноўныя напрамкі знешняй палітыкі Беларусі, удзел у міжнародных арганізацыях, знешнеэканамічных сувязях;

асноўныя галіны супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і Кітайскай Народнай Рэспублікі ў галіне эканомікі і культуры, а таксама буйныя беларуска-кітайскія праекты ў гэтай галіне.

У выніку актыўнага вывучэння тэкстаў хрэстаматы студэнты павінны:

- свабодна арыентавацца ў прыродна-рэсурсавай, сацыяльна-эканамічнай і гісторыка-культурнай сістэме Рэспублікі Беларусь;

- актыўна карыстацца асноўнай лексікай, у тым ліку тэрміналагічнымі адзінкамі ў шырокім кантэксце камунікатыўных зносін;

- выяўляць перспектыўныя напрамкі развіцця беларуска-кітайскіх сувязяў.

Хрэстаматыя і вучэбны дапаможнік з'яўляюцца тэматычна ідэнтычнымі і ўзаемадапаўняльнымі кампанентамі вучэбна-метадычнага комплексу па дысцыпліне і накіраваны на сістэматызацыю і абагульненне разнастайных звестак пра гісторыю Беларусі, яе геаграфію, насельніцтва, дзяржаўны лад,

эканоміку і культуру. Тэкставы матэрыял падабраны на аснове самых актуальных першакрыніц з афіцыйных дзяржаўных рэсурсаў. Па кожнай тэме прапанаваны тэксты, якія суправаджаюцца адпаведнай лексікай з перакладам на кітайскую мову. Хрэстаматыйная інфармацыя пададзена на беларускай мове тэматычнымі блокамі і змяшчае пытанні для кантролю і самакантролю. Па кожнай тэме вучэбнага дапаможніка на беларускай і кітайскай мовах прапануюцца інфармацыйна-даведачны, тэрміналагічны і кантрольны модулі, дзе пададзена тэрэтычная інфармацыя, якая суправаджаецца адпаведнай лексікай па тэмах, пытаннямі для самакантролю і кантрольнымі тэстамі, ілюстрацыйнымі звесткамі аб найбольш знакавых беларускіх асобах. Пэралічаны неабходныя электронныя інфармацыйныя рэсурсы.

Вучэбна-метадычны комплекс прызначаны для студэнтаў універсітэтаў, а таксама для шырокага кола зацікаўленых асоб.

Акрамя таго, кафедра беларускай мовы Цяньцзінскага ўніверсітэта замежных моў сумесна з беларускімі калегамі распрацоўвае паглыблены інтэрактыўны праект дыстанцыйнага курса па краізназнаўстве Беларусі. Курс будзе складацца з інструктыўнага і інфармацыйнага блокаў (сістэмы інфармацыйнага нападзення рэсурсу), кантрольнага блока (механізма тэсціравання і ацэнкі), камунікатыўнага блока (сістэмы інтэрактыўнага выкладання), распрацаваных на модульнай аснове. Кожны модуль – стандартны элемент вучэбнага комплексу, які ўключае дакладна вызначаны пералік закладзеных кампетэнцый і прызначаны для вывучэння на працягу пэўнага прамежку часу. Педагагічная і змястоўная каштоўнасць дыстанцыйнага навучання на павышаным узроўні ўсведамляецца бясспрэчнай ужо на этапе праектавання курса, таму пры распрацоўцы модуляў будучы ўлічаны не толькі неабходныя патрабаванні, але і набыты досвед навучання беларускай мове як замежнай у кітайскай профільнай вышэйшай навучальнай установе на ўзроўні бакалаўрыяту.